

7. Орієнтовний опис професійних компетентностей вчителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічних працівників

Професійна компетентність	Кваліфікаційні категорії педагогічних працівників			
	Спеціаліст	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
A1. Мовно-комунікативна компетентність				
A1.1. Здатність до спілкування державною мовою	Вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; влучно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення; аргументовано висловлює власні думки державною мовою; вичерпно та чітко відповідає на запитання учнів про різні аспекти навчального матеріалу			
A 1.2. Здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України)	Розробляє навчальні матеріали та викладає навчальні предмети (інтегровані курси) з урахуванням особливостей мовного і культурного досвіду учнів, які належать до корінних народів або національних меншин України (у тому числі таких, що здобувають освіту офіційними мовами Європейського Союзу)			
A 1.3. Здатність забезпечувати навчання учнів іноземній мові та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі (для вчителів іноземної мови)	Вчитель іноземної мови має рівень володіння іноземною мовою B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; застосовує ефективні підходи і стратегії розвитку комунікативних умінь учнів з іноземної мови			
A 1.4. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів	Використовує мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідей на запитання; застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу			

A2. Предметно-методична компетентність

<p>A2.1. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>	<p>Знає законодавчі вимоги щодо змісту повної загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми)</p>				
	<p>Демонструє академічні знання з освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) і володіння методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>		<p>Володіє поглибленими знаннями з освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу), оперує інформацією про основні напрями розвитку відповідної галузі знань; бере участь в апробації нових методик і технологій моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>		
	<p>Володіє термінологічною базою освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) відповідно до вимог державного стандарту і методикою моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>	<p>Аналізує результативність застосування різних методів формування в учнів складних понять, способи використання довідкових матеріалів в освітньому процесі з урахуванням обов'язкових результатів навчання учнів</p>	<p>Здійснює результативну підготовку учнів до самостійного аналізу складних понять і термінів, самостійної пошукової діяльності та роботи із довідковими матеріалами, володіє інноваційними методиками моделювання змісту відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>	<p>Надає рекомендації іншим вчителям щодо застосування сучасних методик і технологій формування в учнів складних понять, навичок самостійної пошукової діяльності учнів відповідно до обов'язкових результатів навчання</p>	
	<p>Добирає дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем/ розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання</p>	<p>Визначає можливі труднощі у навчальній діяльності окремого учня/групи учнів, коригує зміст навчання відповідно до індивідуальних особливостей учнів і обов'язкових результатів навчання</p>	<p>Використовує власні методичні прийоми та засоби моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>		<p>Надає рекомендації іншим вчителям щодо ефективності і доцільності застосування різних методик і технологій моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів</p>

<p>A2.2. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей</p>	<p>Використовує навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей, навчає учнів застосовувати їх на практиці</p>	<p>Добирає навчальний і дидактичний матеріал, диференціюючи його відповідно до рівня сформованості в учнів ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей, навчає їх практичному застосуванню</p>	<p>Демонструє власний педагогічний досвід щодо розвитку в учнів ключових компетентностей та умінь, спільних для всіх компетентностей, інноваційних підходів щодо їх застосування в</p>	<p>Здійснює наставництво, супервізію інших вчителів; надає рекомендації іншим вчителям щодо застосування ефективних методик розвитку ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей</p>
<p>A2.3. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів</p>	<p>Використовує міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей у навчання учнів</p>			<p>Надає рекомендації іншим вчителям щодо використання різних видів інтеграції у навчання освітніх галузей/навчальних предметів (інтегрованих курсів)</p>
<p>A2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів</p>	<p>Добирає доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку</p>	<p>Порівнює ефективність різних інноваційних методик і технологій навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу)</p>	<p>Використовує власні методичні підходи до навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу) з урахуванням умов професійної діяльності та індивідуальних особливостей учнів</p>	<p>Надає консультативну підтримку та методичні роз'яснення іншим вчителям щодо використання ефективних методик і технологій з урахуванням особливостей освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу) та індивідуальних особливостей учнів</p>
<p>A2.5. Здатність розвивати в учнів критичне мислення</p>	<p>Застосовує методики і технології розуміння учнями себе, своїх цінностей і потреб, усвідомлення маніпуляцій і реагування на них; формує та розвиває навички критичного мислення в учнів</p>			<p>Надає рекомендації іншим вчителям, здійснює їхнє навчання</p>

				(майстер-класи, семінари тощо) щодо застосування методик і технологій розвитку в учнів критичного мислення із урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей
A2.6. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу	Володіє різними методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів, коригує їх індивідуальні освітні траєкторії учнів з урахуванням отриманих результатів	Добирає відповідний інструментарій для проведення моніторингу результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу	Оцінює ефективність і доцільність застосування різних інструментів оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; надає рекомендації іншим вчителям щодо механізмів їхнього застосування	
A2.7. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів	У процесі навчання, виховання і розвитку учнів формує у них ціннісні ставлення до суспільства і держави, сім'ї та родини, природи, мистецтва і культури, праці, до себе (до свого фізичного, психічного, соціального «Я»), інших осіб			
Володіє методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів	Застосовує індивідуальні підходи до формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів	Використовує власні підходи та методичні прийоми формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів	Надає консультативну допомогу і методичну підтримку іншим вчителям щодо застосування методик формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів	

А3. Інформаційно-цифрова компетентність

<p>А3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності</p>	<p>Уміє використовувати цифрові пристрої, їх програмне забезпечення, цифрові сервіси та технології для організації освітнього процесу, професійного спілкування; опрацьовує основні типи даних (тексти, презентації, графіки, електронні таблиці, аудіо- та відеоматеріали тощо); використовує цифрові сервіси та технології для професійного розвитку (онлайн-тренінги, дистанційні курси тощо); уміє захистити власні персональні дані в мережі Інтернет; уникає небезпек в інформаційному просторі, вміє перевіряти надійність джерел і достовірність інформації в мережі Інтернет; розпізнає використання маніпуляційних технологій в мережі Інтернет; дотримується академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів</p>		
			<p>Навчає інших вчителів критично оцінювати інформацію в мережі Інтернет, здійснювати захист пристроїв, комунікаційних мереж і баз даних; уміє виявляти та блокувати загрози несанкціонованого доступу до інформації; навчає інших правилам захисту авторських прав у мережі Інтернет</p>
<p>А3.2. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси</p>	<p>Добирає, накопичує, впорядковує та використовує електронні (цифрові) освітні ресурси в освітньому процесі та професійному розвитку</p>		
	<p>Уміє вдосконалювати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси відповідно до освітніх потреб учнів; уміє створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси (особисто або спільно з іншими), здійснювати захист відповідної інформації; надає учням доступ до електронних (цифрових) освітніх ресурсів</p>	<p>Модифікує, комбінує, вдосконалює наявні електронні (цифрові) освітні ресурси, вносить до них зміни згідно з освітніми потребами учнів;</p>	<p>Створює (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси, розміщує їх у електронному (цифровому) освітньому середовищі закладу освіти або в хмарних середовищах</p>

<p>A3.3. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі</p>	<p>Періодично використовує цифрові технології з метою підвищення мотивації учнів до навчання; використовує цифрові технології для планування освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів</p>	<p>Періодично використовує електронні (цифрові) навчальні, дидактичні матеріали, створені особисто;</p> <p>аналізує ефективність цифрових інструментів оцінювання та обирає доцільні для використання; може вдосконалювати процес оцінювання в електронному (цифровому) освітньому середовищі</p>	<p>Активно використовує безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації навчання, групової взаємодії, проектної, навчально-дослідницької, пошукової діяльності учнів, інших активних форм навчання, а також для оцінювання (у тому числі формувального) результатів навчання учнів (з урахуванням їх індивідуальних особливостей та освітніх потреб)</p>	<p>Бере активну участь у формуванні політики цифровізації освітньої діяльності закладу освіти; особисто створює електронні (цифрові) навчальні та методичні матеріали для організації навчання;</p> <p>організовує (бере участь в організації) електронного (цифрового) освітнього середовища закладу освіти; критично аналізує доцільність використання цифрових інструментів оцінювання результатів навчання учнів, добирає їх; навчає інших вчителів цифровим навичкам у педагогічній діяльності</p>
--	--	---	---	---

Б1. Психологічна компетентність

<p>Б 1.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів</p>	<p>Усвідомлює вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовує відповідні форми і методи роботи з учнями; розпізнає індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та враховує їх під час планування та здійснення освітнього процесу</p>	<p>Використовує індивідуальний підхід у роботі з учнями, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами</p>	<p>Здійснює диференційоване навчання для забезпечення освітніх потреб учнів</p>	<p>Здійснює необхідні адаптації/модифікації в освітньому процесі у роботі з особами з особливими освітніми потребами</p>
<p>Б1.2. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності</p>	<p>Використовує стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки дітей, їхньої я-ідентичності</p>	<p>Визначає прояви завищеної чи заниженої самооцінки учнів з метою її коригування</p>	<p>Створює умови для формування позитивної самооцінки учнів, їхньої я-ідентичності</p>	<p>Надає рекомендації батькам, іншим вчителям щодо використання стратегій, які сприяють розвитку позитивної самооцінки учнів, їхньої я-</p>
<p>Б1.3. Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність</p>	<p>Планує освітній процес (використання методів роботи, навчальних матеріалів, навчальних завдань тощо) та здійснює його для розвитку</p>	<p>Застосовує стратегії роботи, які сприяють розвитку пізнавальної діяльності учнів</p>	<p>Створює умови для розвитку пізнавальної діяльності учнів</p>	<p>Використовує розроблені та апробовані у власному педагогічному досвіді прийоми щодо розвитку мотивації та організації пізнавальної діяльності</p>
<p>Б1.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною</p>	<p>Підтримує взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формуванню навичок взаємодопомоги та співпраці</p>	<p>Використовує різні стратегії роботи, які заохочують учнів до взаємодії між собою (створення спільних правил класу, кооперативне</p>	<p>Пропонує учням форми діяльності, що допомагають їм розвивати навички активного слухання, розпізнавати свої емоції та емоції</p>	<p>Демонструє дотримання демократичних цінностей у професійній діяльності, заохочуючи кожного учня виражати свою думку та брати участь у прийнятті</p>

Б2. Емоційно-етична компетентність

<p>Б2.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами</p>	<p>Розрізняє та усвідомлює власні відчуття, почуття та емоції; управляє своїми емоціями, реакціями та діями, володіє навичками зосередження та утримування уваги, самоусвідомленості, саморегуляції, емпатичного слухання</p>	<p>Використовує навички позитивного розв'язання конфліктних ситуацій; використовує в освітньому процесі практики усвідомлення та розуміння емоцій інших людей; використовує практики критичного мислення, що спрямовані на розуміння власних потреб, бажань і цінностей, а також свого</p>	<p>Використовує методики, що сприяють засвоєнню правил поведінки та навичок, які сприяють особистому та суспільному благополуччю (керування вчасною поведінкою на особистісному рівні, навички соціалізації, здатність розуміти інших на соціальному рівні</p>	<p>Володіє науковими знаннями для розуміння природи емоцій, психологічних типів поведінки людей; допомагає іншим вчителям розрізняти власні емоції та керувати ними; заохочує інших вчителів враховувати важливість емоційного інтелекту у педагогічній діяльності</p>
<p>Конструктивно реагує на стрес, володіє способами запобігання професійному вигоранню</p>				
<p>Б2.2. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу</p>	<p>Використовує активні форми та методи навчання, під час яких учні спрямовують увагу на власні внутрішні переживання, поглиблене особисте розуміння та засвоєння навичок; демонструє власну відкритість до можливих помилок і заохочує до цього учнів</p>	<p>Використовує позитивні невербальні емоційні маркери (рухи тіла та жести, вираз обличчя, хода тощо), практики ненасильницької комунікації; використовує фасилітацію, заохочуючи учнів самостійно думати й ставити запитання</p>	<p>Підтримує конструктивні та виважені стосунки з усіма учасниками освітнього процесу; вміє інтерпретувати реакції, почуття, емоції інших, запобігати конфліктам; використовує навчальні стратегії та методи, які передбачають активну участь учнів у процесі засвоєння матеріалу</p>	<p>Організовує діалог і полілог з усіма учасниками освітнього процесу та представниками місцевої громади, враховуючи соціальну природу людини та спільні базові людські цінності; застосовує стратегії поведінки щодо захисту власних прав і свобод, а також захисту учнів під час освітнього процесу; розробляє та використовує практики активного навчання різних видів (колективне навчання, творче вираження, проекти громадського залучення, екологічне навчання тощо);</p>

<p>Б2.3. Здатність усвідомлювати і поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі</p>	<p>Поважає розмаїття думок і поглядів, приймає та поцінює інакшість</p>	<p>Взаємодіє з учнями та їх батьками на основі принципів прийняття, поваги, недискримінації; ураховує в освітньому процесі підходи, визначені цілями сталого розвитку; розкриває потенціал учасників освітнього процесу для креативних колективних рішень щодо подолання проблем, які впливають на колектив закладу освіти, місцеву громаду, глобальну спільноту</p>	<p>Спілкується, ураховуючи культурні та особистісні відмінності усіх учасників освітнього процесу, виявляючи розуміння та співпереживання; використовує методики, що формують в учнів усвідомлення важливості мирного співіснування людей, взаємозв'язку та взаємовпливу особистостей, локальних і глобальних систем</p>	<p>Використовує методики формування в учнів системного мислення, що спрямовані на розуміння чинників і обставин, які породжують проблеми; пошук рішень, що базуються на співпраці</p>
---	---	--	--	---

Б3. Компетентність педагогічного партнерства

<p>Б3.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі</p>	<p>Застосовує механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин з учнями в освітньому процесі</p>	<p>Застосовує в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей (навички фасилітатора, організатора, координатора, наставника тощо)</p>	<p>Створює можливості для самореалізації учнів в освітньому процесі, особистісному творенні власних цілей, рефлексії, самоконтролю</p>	
<p>Б3.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства</p>	<p>Визначає та враховує запити і очікування батьків щодо навчання своїх дітей та особистої участі в освітньому процесі</p>	<p>Залучає батьків до участі в освітньому процесі, а також до прийняття рішень, що стосуються навчання, виховання і розвитку учнів</p>	<p>Надає консультативну та інформаційну підтримку батькам щодо навчання, виховання і розвитку їхніх дітей</p>	<p>Співпрацює з батьками як членами команди психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами</p>
<p>Б3.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами</p>	<p>Знає основні ролі і завдання членів команди психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами</p>	<p>Використовує різні форми, засоби і стратегії комунікації з членами команди психолого-педагогічного супроводу дитини з метою її підтримки в освітньому процесі, у тому числі онлайн.</p>	<p>Виявляє навички командної роботи з метою підтримки учнів (модерує групове обговорення, спільне прийняття рішень тощо)</p>	<p>Здійснює відповідні адаптації навчальних матеріалів, методів навчання як результат співпраці із залученими фахівцями</p>

В1. Інклюзивна компетентність

В1.1. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища	Використовує інструменти забезпечення інклюзивного навчання; застосовує принципи і стратегії універсального дизайну та розумного пристосування для забезпечення доступності освітнього середовища		
В1.2. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами	Застосовує індивідуальний та диференційований підходи для надання індивідуальної підтримки учням; розробляє (за потреби) індивідуальну програму розвитку, індивідуальний навчальний план для осіб з особливими освітніми потребами спільно з іншими фахівцями та батьками	Застосовує власні педагогічні прийоми роботи з особами з особливими освітніми потребами, розробляє завдання для їх оцінювання з урахуванням індивідуальних програм	Формує атмосферу в класі, що базується на інклюзивних цінностях, взаємопідтримці між учнями, батьками, іншими вчителями
В1.3. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів	Виявляє потреби, здібності, інтереси, навчальні можливості учнів та організовує з їх урахуванням процес навчання, виховання і розвитку	Проектує матеріали, добирає засоби навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб кожного учня	Застосовує особисто створені матеріали, інші засоби навчання в освітньому середовищі з урахуванням індивідуальних потреб і здібностей кожного учня; залучає учнів і батьків до створення сприятливих умов в освітньому середовищі

В2. Здоров'язбережувальна компетентність

В2.1. Здатність організувати безпечне освітнє	Застосовує під час організації освітнього середовища правила безпеки життєдіяльності, санітарні правила та норми, протиепідемічні правила, засади раціональної організації праці та відпочинку		
---	--	--	--

<p>середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу</p>	<p>Добирає та застосовує в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси</p>		<p>Адаптує та застосовує в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси</p>	<p>Інтегрує в освітній процес здоров'язбережувальні засоби та ресурси, успішно апробовані у власному педагогічному досвіді</p>
<p>Своєчасно розпізнає ознаки насильства, булінгу (цькування), здійснює заходи щодо запобігання та протидії насильству, булінгу (цькування)</p>				
<p>V2.2. Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни</p>	<p>Володіє методиками профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни</p>	<p>Бере участь в освітніх профілактичних заходах з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни</p>	<p>Організовує у взаємодії з учнями та іншими учасниками освітнього процесу просвітницько-навчальні заходи щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни</p>	<p>Планує та впроваджує профілактично-просвітницькі програми і проекти; налагоджує співпрацю з відповідними державними установами та громадськими організаціями щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни</p>
<p>V2.3. Здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя</p>	<p>Планує та здійснює освітній процес з урахуванням засад здорового та безпечного способів життя</p>			<p>Використовує різні форми, засоби і стратегії формування культури здорового та безпечного життя, життєвих навичок для збереження фізичного та психічного здоров'я учнів (оптимальна фізична активність, раціональне харчування, режим навчання без перевантажень)</p>
<p>V2.4. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності</p>	<p>Дотримується у професійній діяльності правил безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічних вимог, протиепідемічних правил; володіє прийомami збереження особистого фізичного та психічного здоров'я під час професійної діяльності</p>			<p>Заохочує інших вчителів до застосування прийомів збереження особистого фізичного та психічного здоров'я під час професійної діяльності</p>

В2.5. Здатність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу	Знає умови надання домедичної допомоги відповідно до законодавства; розпізнає зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини; володіє прийомами та навичками надання домедичної допомоги в різних ситуаціях; надає домедичну допомогу учасникам освітнього процесу у випадку погіршення самопочуття, отримання травм та інших ситуаціях (у разі потреби)
--	---

В3. Проектувальна компетентність

В3.1. Здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів	Організовує освітнє середовище безпечно та з урахуванням індивідуальних особливостей та освітніх потреб учнів	Створює в навчальному приміщенні (на території закладу освіти) осередки навчання, виховання і розвитку учнів відповідно до їхніх індивідуальних потреб	Організовує динамічне освітнє середовище, сприятливе для кожного учня, у відповідності до різних видів активності на навчальних заняттях	Моделює освітнє середовище з урахуванням необхідності рівного доступу учнів до матеріалів, пристроїв, обладнання, рівної участі в освітньому процесі
---	---	--	--	--

Г1. Прогностична компетентність

Г1.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу	Визначає цілі, завдання та очікувані результати навчального заняття, іншого освітнього заходу	Гнучко планує освітній процес, урахуваючи зворотній зв'язок від учнів щодо засвоєння навчального матеріалу	Прогнозує різні варіанти розвитку навчального заняття та передбачає використання доцільних інноваційних методик і технологій відповідно до навчальних ситуацій	Визначає шляхи запобігання можливим відхиленням від мети у процесі навчання учнів класу/окремого учня
Г1.2. Здатність планувати освітній процес	Планує хід навчального заняття, чітко розраховує для кожного його етапу необхідний час і забезпечує можливість зворотнього зв'язку із учнями; аналізує навчальний матеріал, що має бути опанований учнями та	Аналізує помилки та труднощі учнів у навчанні з метою подальшого планування та коригування освітнього процесу; планує види діяльності на навчальному занятті, які сприяють розвитку життєвих навичок учнів,	Удосконалює навчально-методичне забезпечення процесу вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу)	Формулює цілі освітнього процесу на основі прогностичних методів; розробляє власні навчальні та методичні матеріали, надає іншим вчителям доступ до їх використання, а також рекомендації щодо їх застосування;

	<p>передбачає труднощі, які можуть виникнути у них щодо засвоєння матеріалу; планує освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, особливостей освітньої діяльності закладу освіти; моделює навчальні заняття на основі компетентнісного, діяльнісного, особистісне зорієнтованого підходів</p>	<p>ураховуючи різні способи сприймання ними навчального матеріалу</p>		<p>розробляє навчальні програми на основі модельних навчальних програм (індивідуально та/або у складі творчих груп)</p>
--	---	---	--	---

Г2. Організаційна компетентність

<p>Г2.1. Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів</p>	<p>Організовує та скеровує взаємодію учнів в ході навчального заняття відповідно до навчальних цілей і способів засвоєння матеріалу учнями; використовує ефективні засоби для навчання, виховання і розвитку учнів у ході навчального заняття і позанавчальній діяльності; уміє оптимально розподіляти час навчального заняття; застосовує прийоми організації індивідуальної, групової, колективної діяльності учнів</p>	<p>Ефективно організовує освітній процес з метою підвищення якості навчання, заохочує учнів до співпраці та взаємодопомоги; забезпечує наступність і поступовий перехід між різними видами навчальної діяльності; розробляє та застосовує прийоми організації індивідуальної, групової, колективної діяльності учнів</p>	<p>Розвиває в учнів здатність розуміти свою роль активного учасника освітнього процесу; створює сприятливі умови навчання, виховання та розвитку осіб з особливими освітніми потребами; створює умови для співпраці та самоорганізації учнів у навчальній діяльності</p>	<p>Використовує в освітньому процесі власні методичні напрацювання щодо організації навчальної діяльності учнів, поширює відповідний досвід серед вчителів; надає рекомендації іншим вчителям та/або проводить їх навчання (майстер-класи тощо) щодо організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів</p>
---	---	--	--	---

<p>Г2.2. Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів</p>	<p>Організовує навчальні заняття різних типів; застосовує різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до їх дидактичних цілей і поставлених завдань, з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; здійснює пошук нових, сучасних форм навчальної та пізнавальної діяльності учнів і використовує їх у педагогічній діяльності</p>
--	--

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність

<p>Г3.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів</p>	<p>Здійснює різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання; застосовує формувальне оцінювання з метою підтримки учнів в освітньому процесі, забезпечення компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів у навчанні; добирає завдання для оцінювання результатів навчання учнів відповідно до державних стандартів освіти, адаптує або вдосконалює їх (за потреби)</p>	<p>Урізноманітнює інструментарій оцінювання відповідно до освітніх потреб і можливостей учнів</p>	<p>Розробляє індивідуальні завдання для оцінювання з урахуванням результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб</p>	<p>Надає рекомендації, методичну допомогу іншим вчителям щодо адаптації/розроблення завдань для оцінювання, а також застосування інструментів оцінювання результатів навчання учнів; розробляє ефективні інструменти оцінювання</p>
--	---	---	--	---

	Розробляє критерії формувального оцінювання результатів навчання учнів; ураховує результати формувального та підсумкового оцінювання для визначення разом із учнями цілей навчання			
Г3.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів	Використовує методи аналізу результатів навчання учнів з метою подальшого врахування у плануванні освітнього процесу; конструктивно коментує результати виконаних учнями завдань; аналізує помилки і труднощі учнів з метою надання їм підтримки у навчанні		Аналізує вплив різноманітних підходів і стратегій оцінювання на процес навчання учнів	Вільно володіє методами педагогічної діагностики для допомоги учням у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії
Г3.3. Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів	Використовує методи, прийоми для розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання	Навчає учнів методам самоаналізу та аналізу результатів навчання для подальшого коригування способів і засобів досягнення поставленої спільно з учнями мсти навчання	Застосовує інтерактивні методики і технології для здійснення самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів	Надає рекомендації іншим вчителям щодо застосування результативних методів і прийомів здійснення самооцінювання та взаємооцінювання учнями результатів їхнього навчання
Д1. Інноваційна компетентність				
Д1.1. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі	Визначає доцільність застосування різних методів наукового пізнання (спостереження, експеримент, збір та аналіз даних тощо) в освітньому процесі відповідно до	Добирає та застосовує методи наукового пізнання відповідно до пізнавальних інтересів і потреб учнів, володіє методами проектування та моделювання	Диференційовано та індивідуалізовано застосовує методи наукового пізнання відповідно до пізнавальних інтересів і потреб учнів	Оцінює ефективність і доцільність застосування різних методів наукового пізнання
Д1.2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності	Добирає та застосовує інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності, оцінює їхню результативність		Диференційовано та індивідуалізовано застосовує інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання; визначає ефективність їх застосування в освітньому	Застосовує особисто розроблені та/або адаптовані інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у власній педагогічній діяльності з урахуванням освітніх

		процесі для задоволення індивідуальних потреб та інтересів учнів	потреб та інтересів учнів; оцінює їхню результативність	
Д 1.3. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності	Аналізує різноманітні підходи до розв'язання проблем, визначає їхні переваги та ризики, застосовує різні джерела для пошуку додаткової інформації, що є важливою для розв'язання проблем і запобігання їм		Розробляє та/або застосовує нові підходи для розв'язання проблем у педагогічній діяльності; надає підтримку іншим вчителям у визначенні проблем та шляхів їх вирішення, підтримує ініціативність і творчість в усіх учасників освітнього процесу	
	Демонструє відкритість до ідей та рішень усіх учасників освітнього процесу, готовність розглядати пропозиції та апробувати нові підходи до розв'язання проблем і запобігання їм			
Д2. Здатність до навчання впродовж життя				
Д2.1. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя	Визначає операційні цілі підвищення фахової майстерності відповідно до власних професійних потреб	Визначає стратегічні та оперативні цілі підвищення фахової майстерності відповідно до власних професійних потреб	Використовує практики взаємонавчання для підвищення фахової майстерності	Визначає цілі власного професійного розвитку з урахуванням цілей і напрямів розвитку освітньої політики, бере активну участь у діяльності професійних спільнот
	Планує власний професійний розвиток відповідно до визначених цілей			
	Обирає види, форми, програми та суб'єктів підвищення кваліфікації відповідно до власних професійних потреб			

<p>Д2.2. Здатність взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо)</p>	<p>Взаємодіє з педагогом-наставником, іншими вчителями для забезпечення особистого професійного розвитку та адаптації до умов професійної діяльності</p>	<p>Використовує різні форми взаємодії з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки; використовує можливості супервізії з метою професійного розвитку</p>	<p>Здійснює наставництво/супервізію, допомагає іншому(им) вчителю(ям) у виявленні професійних потреб, рекомендує ресурси для професійного розвитку, надає методичну підтримку щодо планування та організації освітнього процесу</p>	<p>Здійснює наставництво/супервізію, допомагає іншому(им) вчителю(ям) планувати професійний розвиток відповідно до його(їх) професійних потреб, надає методичну підтримку щодо набуття (вдосконалення) фахової майстерності, самооцінювання власної педагогічної діяльності</p>
--	--	--	---	---

Д3. Рефлексивна компетентність

<p>Д3.1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби</p>	<p>Аналізує та оцінює результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів, моніторингових досліджень тощо), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності</p>	<p>Відстежує динаміку та результати власної професійної діяльності відповідно до стратегічних та операційних цілей власного професійного розвитку, особливостей освітньої діяльності закладу освіти</p>	<p>Відстежує зміни в системі освіти, враховує їх у проектуванні власної педагогічної діяльності та плануванні професійного розвитку</p>
<p>Визначає відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних освітніх потреб учнів тощо)</p>			

Примітка.

Орієнтовний опис професійних компетентностей вчителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічних працівників передбачає, що педагогічний працівник кожної наступної кваліфікаційної категорії володіє компетентностями, визначеними для попередніх кваліфікаційних категорій. Такий орієнтовний опис може використовуватися з метою планування професійного розвитку вчителів (як „рамка професійного розвитку вчителя”), комплексного оцінювання їхніх професійних компетентностей під час процедур атестації та сертифікації.